

VARHAISKASVATUS ETELÄ-KOREASSA JA SUOMESSA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosiaalialan koulutus

Lahdensivu Syksy 2017

Janita Wallin

Sosiaalialan koulutus
Lahdensivu

Tekijä	Janita Wallin	Vuosi 2017
Työn nimi	Varhaiskasvatus Etelä-Koreassa ja Suomessa	
Työn ohjaaja	Liisa Harakkamäki	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatus eroavat toisistaan ja millaisia yhtäläisyyksiä maiden varhaiskasvatuksessa on. Aihe oli mielenkiintoinen ja uusi, sillä sitä ei ole aiemmin tutkittu. Lisäksi päiväkotimaailman muovautuessa yhä monikulttuurisemmaksi, tietämys eri kulttuurien tavoista toimia nousee aivan uuteen rooliin.

Opinnäytetyön tietoperusta koostui Etelä-Korean varhaiskasvatuksen ja Suomen varhaiskasvatukseen perehtymisestä sekä arjen käsitteen avaaminen. Lisäksi tärkeässä roolissa oli sekä Etelä-Korean että Suomen varhaiskasvatukseen vaikuttavat opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmat. Tutkimuksen myötä lapsilähtöisyys ja osallisuus osoittautuivat olennaisiksi käsitteiksi, joten myös nämä avataan opinnäytetyössä.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa aineisto hankittiin haastattelemalla lastentarhanopettajia. Tutkimukseen osallistui kolme Etelä-Koreassa työskentelevää lastentarhanopettajaa ja vastaavasti kolme Suomessa työskentelevää lastentarhanopettajaa. Aineisto analysoitiin teemoittelemalla.

Tuloksista voitiin päätellä Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatuksien eroavan huomattavasti toisistaan, mutta lastentarhanopettajilla olevan myös jonkin verran samanlaisia ajatuksia varhaiskasvatuksesta. Suurimpana erona ja haasteellisimpana kohteena molemmissa maissa koettiin osallisuus ja sen toteuttaminen varhaiskasvatuksen arjessa.

Avainsanat Varhaiskasvatus, Suomi, Etelä-Korea, lapsilähtöisyys, osallisuus.

Sivut 28 sivua

Degree Programme in Social Services
Lahdensivu

Author	Janita Wallin	Year 2017
Subject	Early childhood education in South Korea and Finland	
Supervisor	Liisa Harakkamäki	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to find out the differences and similarities between South Korean and Finnish early education and care. The subject was interesting and new because it hasn't been examined before. In addition, nowadays kindergartens have become more multicultural and knowledge about how different cultures work is needed.

The main concepts of this thesis consist of early childhood education in South Korea and Finland. National early education and learning curricula in South Korea and Finland were examined. In addition, themes of child-centeredness and child participation took an important role in this thesis.

This thesis was carried out as a qualitative research. The data were collected by interviewing six kindergarten teachers. Three South Korean kindergarten teachers and three Finnish kindergarten teachers were interviewed. The obtained data were analyzed according to themes.

The results show that South Korean early education differs from Finnish early education. South Korean kindergarten is more academic and conservative. Despite of that, South Korean and Finnish kindergarten teachers have convergent opinions about early education and care. Child-centeredness and child participations were seen as themes that need to be improved in both countries.

Keywords Early childhood education and care, Finland, South Korea, child-centeredness, child participation

Pages 28 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TIETOPERUSTA.....	2
2.1	Varhaiskasvatuksen kulttuurisidonnaisuus.....	2
2.2	Varhaiskasvatus Etelä-Koreassa.....	3
2.2.1	Päiväkoti vaihtoehdot.....	3
2.2.2	Opetussuunnitelma.....	5
2.3	Varhaiskasvatus Suomessa.....	6
2.4	Suomen varhaiskasvatussuunnitelma.....	6
2.5	Lapsen arki.....	7
3	LAPSILÄHTÖISYYS VARHAISKASVATUKSESSA.....	8
3.1	Lapsilähtöisyys ja lapsikäsitys.....	8
3.2	Lapsen osallisuus.....	9
4	AIEMMAT TUTKIMUKSET.....	10
5	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	11
6	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	11
6.1	Tutkimuksen toteutus.....	12
6.2	Aineiston analyysi.....	13
6.3	Luotettavuus ja eettisyys.....	14
7	TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	15
7.1	Päiväkodin arjen erot.....	15
7.2	Varhaiskasvatuksen yhtäläisyydet.....	18
7.3	Varhaiskasvatusta ohjaavat suunnitelmat.....	19
7.4	Lapsilähtöisyys ja osallisuus.....	21
8	POHDINTA.....	23
	LÄHTEET.....	26

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni Etelä-Korean varhaiskasvatusta kohtaan syntyi vaihto-opiskelujen aikana Etelä-Koreassa. Kulttuurilliset erot, niin koulumaailmassa kuin muussakin toiminnassa olivat Suomen ja Etelä-Korean välillä huomattavia. Vertaileminen tuntui luonnolliselta ja ajatus vertailevasta opinnäytetyöstä alkoi vaikuttaa lupaavalta. Etelä-Koreassa asuin pienen lastentarhan vieressä ja usein sen ohi kulkiessani mietin, että millaista mahtaa olla lasten arki lastentarhassa. Aluksi ajattelinkin, että haluaisin ehdottomasti päästä tutustumaan arkeen konkreettisesti ja lähdin kyselemään päiväkodeilta ja lastentarhoilta olisiko mahdollista päästä vierailulle heidän päiväkotiansa. Päiväkotien johtajat sanoivat Etelä-Korean lakien olevan ankaria ja tästä syystä he eivät voineet päästää ulkopuolista vierailulle. Tämän jälkeen aloin miettiä miten olisi mahdollista saada tietoa päiväkotien arjesta. Näin muovautui opinnäytetyöni idea.

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja tutkimusmenetelmäksi valikoitui teemahaastattelemine. Haastattelijoiden saaminen Etelä-Koreassa oli hankalaa, joko kielimuurin tai ajanpuutteen vuoksi, mutta lopulta haastateltaviksi suostuivat kaksi ei Etelä-Koreassa syntynyttä ja yksi puoliksi eteläkorealainen lastentarhanopettaja. Suomessa vastaavasti haastatteluihin osallistui kolme eri ikäisten lasten kanssa työskentelevää lastentarhanopettajaa.

Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa Etelä-Korean varhaiskasvatuksesta ja verrata sitä Suomen varhaiskasvatukseen: löytää varhaiskasvatuksen erot ja yhtäläisyydet ja mahdolliset kehittämisen kohteet. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat: Millaisia yhtäläisyyksiä ja eroja Suomen ja Etelä-Korean varhaiskasvatuksessa on? Millaista varhaiskasvatuksen arki on työntekijöiden kokemana? Varhaiskasvatuksesta Etelä-Korean ja Suomen välillä ei ole aikaisemmin tehty samanlaista vertailevaa tutkimusta, joten aihe on uniikki ja mielenkiintoinen.

Aluksi opinnäytetyössä avaan käsitteitä, jotka ovat tärkeitä tutkimukseni kannalta. Näitä ovat varhaiskasvatus käsitteenä, kulttuurisidonnaisuus varhaiskasvatuksessa, Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatukseen perehtyminen sekä arjen käsitteen määrittäminen. Teemoina lapsilähtöisyys ja osallisuus nousivat vahvasti esiin tutkimusta tehdessä, siksi ne valikoituivat omaksi osiokseen tietoperustaan. Tietoperustan jälkeen esittelen tutkimuksia, joissa käsitellään samankaltaisia teemoja tai aiheita kuin tässä työssä. Käsittelemiäni tutkimuksia ovat Elon (2012) tutkimus varhaiskasvatuksen laadullisista eroista Suomessa, Yhdysvalloissa ja Venäjällä, OECD-tiimin eli taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön tutkimukset, Akolan osallisuus tutkimus sekä Kivikosken ja Komulaisen opinnäytetyö. Aikai-

sempien tutkimuksien jälkeen kerron tutkimukseni toteutuksesta sekä saaduista tuloksista ja johtopäätöksistä. Lopuksi pohdin työn prosessia, tuloksia ja kerron mahdollisia jatkotutkimusideoita.

2 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa avaan opinnäytetyöni tietoperustaa. Tärkeää tässä opinnäytetyössä on, että ymmärretään mitä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan ja miten sitä toteutetaan Suomessa ja Etelä-Koreassa.

Opetushallitus (n.d.) määrittää varhaiskasvatuksen näin: ”Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia.”

2.1 Varhaiskasvatuksen kulttuurisidonnaisuus

Kulttuuri ilmentää yhteisöä tai yhteiskuntaa ja niiden yhteisesti, usein tiedostamattomasti jaettuja odotuksia, käsityksiä ja oletuksia. Yhteisön jäsenten toimintaan vaikuttaa merkityksellisen paljon juurikin näkymättömät tai tiedostamattomat oletukset, esimerkiksi eteläkorealaiseen kulttuuriin kuuluu vanhempien ihmisten kunnioitus. Lasten kehitys on myös kulttuurinen prosessi, sillä lapset kehittyvät ja kasvavat ympäristöissä, jotka ovat syntyneet tietyn kulttuurin kehityksen tuloksena. (Elo 2012, 29.)

Maailman voi jakaa karkeasti kahteen kulttuuripiiriin; individualistiseen ja kollektiiviseen. Individualistisessa eli yksilöllisyyttä korostavassa kulttuurissa ihmisen identiteetti ja maailmankuva ovat minäkeskeisiä. Lähtökohdiana on, että jokainen on vastuussa itsestään ja omista teoistaan. Näin ollen täysi-ikäisellä kansalaisella on oikeus omiin elämänvalintoihin. Individualistisessa maassa perhe ajatus on ydinperhe eli äiti, isä ja lapset. Perusoletuksena on tällöin, että jokainen huolehtii pääasiassa itsestään ja omasta ydinperheestään. Yhteiskunta huolehtii vanhuksista ja sosiaalisesti heikommassa asemassa olevista henkilöistä verotulojen avulla. (Väestöliitto n.d..)

Kollektiivinen eli yhteisökeskeinen kulttuuri tarkoittaa sitä, että yksilön identiteetti perustuu ryhmään. Me-keskeisyys on tyypillistä tällaisessa kulttuurissa. Yhteisö voi olla laajennettu perhe, heimo tai kyläyhteisö. Kollektiivisessa kulttuurissa yksilö on riippuvainen yhteisöstään ja yhteisön etu on kaikkien sen jäsenten etu. Yhteisön tarpeet ohittavat ristiriitaitilanteissa yksilöiden omat tarpeet. Yhteisön jäsenet eivät myöskään ole tasa-arvoisia, vaan tällaisissa kulttuureissa vallitsee hierarkkinen ajattelu eli jokaisella on oma asemansa, joka määrittää yksilön velvollisuudet. Yksilöiden

oletetaan käyttäytyvän tiettyjen roolimallien mukaan ja harmonian säilyminen yhteisössä on tärkeämpää kuin yksilö. Vanhempia tai muita auktoriteettihenkilöitä kunnioitetaan ja heidän sanomisia tai tekemisiä ei kyseenalaisteta. Yhteisöllisessä kulttuurissa perheeksi ei käsitetä ydinperhettä kuten yksilöllisessä kulttuurissa, sen sijaan yhteisöllisessä kulttuurissa perheeseen kuuluu sukulaisia useammasta polvesta. Monissa kollektiivisen kulttuurin maissa on itsestään selvää, että koko perhe osallistuu vähempiosaisten perheenjäsenten hyvinvoinnin ylläpitoon, myös avioitumisen jälkeen huolehditaan sekä omista, että puolison vanhemmista ja usein myös avuntarpeessa olevista sisaruksista ja heidän lapsistaan. (Väestöliitto n.d..)

Etelä-Korea edustaa kollektiivista yhteiskuntaa, jossa ihmisillä on pyrkimys harmoniaan ja heille on tärkeää normien mukainen käyttäytyminen. Suomi sen sijaan kuuluu individualistisen kulttuurin omaaviin maihin, jossa korostuu ihmisten yksilöllisyys. Kollektiivisen kulttuurin maissa kasvatuksessa korostetaan lasten tottelevaisuutta ja ahkeruutta, kun taas yksilöllisyyttä korostavissa kulttuureissa arvostetaan lasten uteliaisuutta, luovuutta ja itsenäisyyttä. (Elo 2012, 29.)

Varhaiskasvatukseen vaikuttaa siis maan kulttuuri ja erilaiset kulttuuriset mallit joiden mukaan yhteiskunta toimii. Nämä mallit sisältävät odotusrakenteita, jotka ovat ominaisia tietyille yhteiskunnalle. Odotusrakenteet ovat käsityksiä ja ajatuksia, joita ihmisillä ja yhteiskunnalla on, esimerkiksi se miten ihmiset kokevat asiat elämässä ja maailmassa tai miten kaiken kuuluisi olla. Sosiokulttuurisessa yhteisössä jaetut uskomukset, normit, arvot ja asenteet ovat osa kulttuurisia malleja. (Elo 2012, 29.) Suomella ja Etelä-Korealla kulttuurit poikkeavat paljon toisistaan ja kulttuurisien mallien erot näkyvät myös maiden varhaiskasvatuksissa.

2.2 Varhaiskasvatus Etelä-Koreassa

Etelä-Korean varhaiskasvatus pyrkii auttamaan lapsia tasapainoisen mielen ja kehon kehitykseen tarjoamalla asianmukaisen kasvatuksellisen ympäristön. Varhaiskasvatuksen tarkemmat tavoitteet ovat edistää lapsen tervettä kasvua ja opettaa elämän perustapoja, opettaa tapoja yhteiseen elämään ja rakkautta kulttuuriperintöä kohtaan, luoda lapsille mahdollisuuksia ilmaista omia tunteitaan ja ajatuksiaan luovin menetelmin, kehittää kielellisiä taitoja ja kommunikaatiota sekä tutkia ympäristöä uteliaisuudella luontoa kunnioittaen. (Korean kindergarten curriculum, 2007.)

2.2.1 Päiväkoti vaihtoehdot

Etelä-Koreassa päiväkotia on erilaisia. On hoidollisia lastentarhoja ja koulunomaisia päiväkotia. Tässä osiossa avaan hieman näitä erilaista vaihtoehtoa ja pyrin luomaan kokonaiskuvan Etelä-Korean varhaiskasvatus mahdollisuuksista.

Päiväkodit ovat Etelä-Koreassa kouluja 3-5-vuotiaiden lasten opettamiseen. Päiväkodit ovat koulunomaisia ja niissä pyritään lapsen harmoniseen mielen ja kehon kehitykseen sekä valmistellaan lasta koulumaailmaan. Päiväkoteja on sekä julkisia, että yksityisiä, jotka molemmat noudattavan kansallista opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelma keskittyy fyysiseen, kognitiiviseen, sosiaaliseen, emotionaaliseen sekä kielelliseen kehitykseen. Etelä-Korealaisessa päiväkodissa lapsilla on erilaisia oppitunteja, jotka kestävät 40minuuttia kerrallaan. Nuorimmilla lapsilla eli 3 -vuotiailla oppitunteja on kaksi ja 4-6 -vuotiailla viisi. Päiväkodeissa tunnit eroavat hieman, mutta opetussuunnitelman mukaan lapsilla saa olla maksimissaan 5 tuntia opetusta päivässä. Erilaisia oppitunteja päiväkodeissa ovat esimerkiksi englannintunnit, liikuntatunnit, korean kielentunnit ja aistitunnit. (Stephens, haastattelu 31.5.2017.)

Etelä-Koreassa lastentarhoja kutsutaan nimellä "Eun Lin E Jip". Lastentarhat ovat erilaisten paikallisten yritysten viranomaisten hallitsemia yksityisiä instituutioita eli ne eivät ole valtion alaisuudessa. Lastentarhat toimivat samoilla periaatteilla kuin akateemiset päiväkodit ja noudattavat samaa opetussuunnitelmaa. Nämä lastentarhat toimivat puoli kahdeksasta aamulla ilta puoli kahdeksaan ja lapset ovat iältään 3kuukautta-5vuotta. (Angloinfo South Korea, n.d..)

Etelä-Koreassa on myöskin yksityisiä kasvatuksellisia leikkikouluja, jotka ovat tarkoitettu 2-5 -vuotiaille lapsille. Näissä leikkikouluissa kasvatuksessa keskitytään leikkiin ja kokemusoppimiseen ja otetaan mallia eurooppalaisista päiväkodeista. (Angloinfo South Korea, n.d..) Leikkikoulut ovat melko pieniä ja maksut ovat kalliita, joten ne ei myöskään ole kovin suosittuja. Usein näissä käy paljon ulkomaalaisia lapsia esimerkiksi Euroopan maista Etelä-Koreaan muuttaneiden perheiden lapsia. (Stephens, haastattelu 31.5.2017.)

Etelä-Koreassa lasten taloiksi kutsutut hoitopaikat keskittyvät lapsen hoitolliseen puoleen ei niinkään opettamiseen. Näihin hoitopaikkoihin vanhemman tulee kysyä paikkaa, jos vanhempi ei töiden tai muun syyn esimerkiksi sairastumisen takia pysty päivän aikana hoitamaan lastaan. Tällaisia lasten hoitopaikkoja on erilaisia; julkisia, yksityisiä tai Suomen perhepäivähoitoa vastaavana toimintana. Isoissa yrityksissä lasten hoitoa saattaa myös olla erillisesti järjestettynä. Tällaiset lasten talot ovat pieniä maksimissaan 20 lapsen hoitopaikkoja. (Taguma, Litjens, Heejin Kim & Makowiecki 2012.)

Hakwoniksi kutsutaan erilaisia opetuslaitoksia, joissa on keskitytty yhteen tiettyyn aineeseen tai aiheeseen. Hakwonissa opetuksen tulee tapahtua vähintään 30 päivää eli toisin sanoen Hakwonin opetus on kurssiluontoista, mutta sille erikseen laaditun opetussuunnitelman mukaista. Hakwoneita ei ole ainoastaan lapsille, mutta pienille lapsille suunnatuissa Hakwoneissa

opetetaan esimerkiksi taidetta, pianon soittoa tai voimistelua. (Taguma ym. 2012.)

2.2.2 Opetussuunnitelma

Etelä-Korealaisen päiväkodin opetussuunnitelma on sekoitus japanilaisia, amerikkalaisia ja korealaisia keinoja. Japani vaikuttaa korean varhaiskasvatukseen siten, että opetus ja ohjeistaminen tapahtuvat isoissa ryhmissä ja lapsilta odotetaan samanlaisuutta. Amerikkalainen vaikutus näkyy lasten yksilöllisten mielenkiintojen huomioimisessa. Korealaisittain päiväkodissa näkyy vahvasti korean kulttuuri, korealainen vahva identiteetti sekä keskittyminen itsetuntoon. (Stephens, haastattelu 31.5.2017.)

Opetussuunnitelmia on aiemmin ollut olemassa kolmenlaisia, nyt niitä on vain kaksi. Kindergarten Curriculum oli opettavien päiväkotien opetussuunnitelma, jossa oli viisi aihepiiriä tai oppiainetta ja noin kymmenen teemaa, jotka olivat selostettu opettajien ohjekirjassa. Lastenhoidon opetussuunnitelma sisälsi perus komponentteja hoitoon, kasvatukseen, terveyteen, turvallisuuteen ja vanhemmille tarjottaviin palveluihin liittyen. (Korean kindergarten curriculum 2007.) Nämä kaksi opetussuunnitelmaa on nykyisin yhdistetty yhdeksi uudeksi Nuri opetussuunnitelmaksi. Tämä uusi opetussuunnitelma on tullut käyttöön nykyisessä laajuudessaan vuonna 2013. Nuri opetussuunnitelma koskee 3-5 -vuotiaille lapsille toteutettavaa kasvatusta. Uudessa opetussuunnitelmassa opetustuntien määrä voidaan miettiä laitoksen sisällä lasten ikä huomioiden 3-5 tuntia päivässä. Opetussuunnitelman sisältö on rajattu viiteen alueeseen; fyysinen aktiivisuus ja terveys, kommunikaatio, taiteen kokeminen, sosiaaliset suhteet sekä luonto ja tutkiminen. Nämä viisi aluetta sisältävät 20 kategoriaa, joissa on 56 sisältöaihetta 3 -vuotiaille ja 59aihetta 4-5 -vuotiaille lapsille. (KICCE Policy brief 2013.)

Kolmas Nuri opetussuunnitelmasta erillinen suunnitelma on laadittu Hakwoneille eli aikaisemmin mainituille johonkin tiettyyn aineeseen erikoistuneelle opetuslaitokselle. Tällaisessa opetussuunnitelmassa kerrotaan erilaisia näkökulmia toteutettavaan opetukseen esimerkiksi korean kielessä tai pianon soitossa. (Korean kindergarten curriculum 2007.)

Etelä-Koreassa yli kolme vuotias lapsi nähdään oppilaana, jonka tulee keskittyä esimerkiksi kirjoittamisen, lukemisen ja matematiikan opiskeluun. Alle kolme vuotiailla lapsilla tärkeimmät tavoitteet ovat terveyteen, siisteyteen ja kasvamiseen liittyviä eli oppiminen tapahtuu jokapäiväisten asioiden ympärillä. (OECD Country Note, South Korea 2004.)

2.3 Varhaiskasvatus Suomessa

Suomen varhaiskasvatuslain (36/1973) 1.luvun § 2a (8.5.2015/580) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen sekä iän ja kehityksen mukaiseen kokonaisvaltaiseen kasvuun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Lisäksi tavoitteena on edistää lapsen oppimisen edellytyksiä ja koko elämän jatkuvaa oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Varhaiskasvatuksessa tulee toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa positiiviset oppimiskokemukset. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on myös varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, turvallinen ja terveellinen varhaiskasvatusympäristö, jossa turvataan lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja kasvattajien välillä. Lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä lapsen toiminnan edistäminen vertaisryhmässä on myös yksi tärkeimmistä tavoitteista Suomen varhaiskasvatuksessa.

Suomessa varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena. Muu toiminta voi olla esimerkiksi kerho- tai leikkitoimintaa. Suomessa jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen, mutta päätäntä valta lapsen osallistumisesta on vanhemmilla. Koulua edeltävä esiopetus on toiminnallisesti varhaiskasvatusta ja siihen osallistuminen on ollut velvoittavaa vuodesta 2015 lähtien. (Opetushallitus n.d.)

2.4 Suomen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelmakokonaisuus koostuu valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016) on opetushallituksen valtakunnallinen määräys, joka on laadittu varhaiskasvatuslain perusteella. Tämä määräys on pohja paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnalle sekä varhaiskasvatuksen toteutukselle. Varhaiskasvatuslaki ohjaa perusteiden laatimista. Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteet. Esiopetus on osa varhaiskasvatusta ja sitä ohjaa opetushallituksen määräyksenä annettu esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Esiopetusta säätelee varhaiskasvatuslaista poiketen, perusopetuslaki.

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Vaiheena varhaiskasvatus on tärkeä lapsen kasvun ja oppimisen kannalta. Ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta on kuitenkin aina huoltajilla. Varhaiskasvatuksen tarkoitus on tukea huoltajien kasvatustehtävää ja vastata omalta osaltaan

taan lasten hyvinvoinnista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävä on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä. Lisäksi tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumisen Suomessa. Varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeiset tavoitteet ja sisällöt, varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lasten huoltajien välinen yhteistyö, monialainen yhteistyö sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisältö määräytyvät varhaiskasvatuksen perusteissa sanotuin tavoin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8.)

Varhaiskasvatuksen järjestäjät laativat valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka voidaan laatia kaikkia toimintamuotoja koskevaksi tai kullekin toimintamuodolle erikseen. Toimintamuotoja on päiväkotia, perhepäivähoitoa tai muuta varhaiskasvatustoimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan niin, että se ohjaa, määrittelee sekä tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisella taholla. Paikalliset erityispiirteet, pedagogiset painotukset, lasten tarpeet sekä varhaiskasvatusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset otetaan huomioon suunnitelmaa tehtäessä. Paikalliset suunnitelmat tarkentavat valtakunnallisia perusteita, mutta eivät saa sulkea pois mitään asetuksen, lain tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden vaatimaa sisältöä tai tavoitetta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 9.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevat toimenpiteet sekä tavoitteet. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kuvataan, jollain keinoin; kirjoittamalla tai kuvin, lapsen osaaminen, kiinnostuksen kohteet, vahvuudet sekä yksilölliset tarpeet. On tärkeää, että huoltajan sekä henkilöstön havainnot, näkemykset ja ajatukset lapsen kehityksen ja oppimisen vaiheista ja ryhmässä toimimisesta yhdistyvät lapsen yksilöllisessä varhaiskasvatussuunnitelmassa. Pedagogista dokumentointia eli kuvia, videoita, kirjoitelmia lapsen arjesta ja lapsesta käytetään hyödyksi suunnitelman tekemisessä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 10.)

2.5 Lapsen arki

Arki on ihmisille itsestään selvyys, ja sitä on oikeastaan vaikea määritellä. Toistot ja rutiinit muovaavat arkea ja tekevät siitä helpompaa. Päivittäiset toiminnot luovat muodon arjelle ja rutiinit, joka päivä samankaltaisina toistuvat toiminnot sen sijaan rytmittävät arkea. Lisäksi arkeen kuuluu tiettyjä tarpeita, esimerkiksi nukkuminen eli unen tarve, ravinnon tarve eli syöminen tai itsensä toteuttamisen tarve. Näitä tarpeita kuuluu arkeen riippumatta siitä, missä päin maailmaa ihmiset elävät tai minkä ikäisiä he ovat. Tarpeiden täyttymisessä ja toteutumisessa on paljon eroja esimerkiksi aikuinen syö itse, mutta pieni lapsi tarvitsee apua ruokailutilanteissa ja ravinnon tarpeen täyttymisessä. (Marjanen & Lindfors 2011, 20-22.)

Arjen perusrakenteisiin vaikuttaa myös ikäryhmä. Lapsen kasvuympäristö on arki ja arkinen elämä. Lapset kasvavat ja oppivat arjessa. Perhe ja varhaiskasvatus toimivat lapsen kasvattajina hänen arjessaan, mutta arkeen vaikuttaa myös muut oppimisympäristöt esimerkiksi harrastukset. Arjessa lasta kasvatetaan yhteiskunnan jäseneksi, siihen että lapsi oppii tavat ja moraaliset periaatteet sekä löytää omia kykyjään vastaavan paikan yhteiskunnassa. (Marjanen & Lindfors 2011, 20-22.)

Marjasen & Lindforsin (2011, 20-22.) mukaan arkisiksi koetut asiat kuten perustarpeet, varautuminen tulevaan sekä viihtyisyyteen ja kotoisuuteen pyrkiminen mahdollistavat edellytykset muulle toiminnalle. Arkielämään luetaan kuuluvaksi henkilökohtainen päivärytmi, arjen käytännöt, työhön, koulutukseen, perheeseen ja vapaa-aikaan kuuluvat toiminnot, työnjako kotona, työpaikan rutiinit, televisio, sosiaalinen media ja monet muut vastaavanlaiset asiat. Lapsi tarvitsee näitä arkisia rytmejä, toimintoja ja toistoja oppiakseen ja kehittyäkseen, aikuisen tehtävä on turvata ja luoda turvallinen kasvuympäristö lapsille. Lisäksi aikuisen tulee näyttää esimerkkiä, kuinka toimitaan tietyissä arkisissa tilanteissa.

3 LAPSILÄHTÖISYYS VARHAISKASVATUKSESSA

Tutkimuksessa nousi esille vahvasti lapsilähtöisyys ja osallisuus. Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) myötä osallisuus on nostettu vahvasti esille. Lapsilähtöisyyteen suomessa on pyritty jo vuosikymmeniä. Käsitteenä lapsilähtöisyys on syrjäyttänyt suomessa aikaisemmin vallinneen aikuislähtöisyyden. Tämä luku avaa mitä tarkoitetaan lapsilähtöisyydellä ja osallisuudella.

3.1 Lapsilähtöisyys ja lapsikäsitys

Lapsilähtöisyys käsitteenä viittaa toimintaan, joka lähtee lapsista. Kasvatuksen ja opetuksen kysymyksiä ja tehtäviä tarkastellaan lapsen näkökulmasta. Yhteisesti sovittua täsmällistä tietoa ei lapsilähtöisyys käsitteelle löydy, mutta kielellisesti käsite on kuitenkin yksiselitteinen ja käyttökelpoinen. Lapsilähtöisyys on lapsesta kiinnostumisesta, lapsen näkemistä lapsena ja lapsen kiinnostuksesta lähtevää toimintaa niin, että lapsen läsnäolo näkyy tiloissa ja tekemisessä. (Santavuori 2011.)

Lapsilähtöisyydessä minimoidaan aikuisen vallankäyttö nimen varsinaisessa merkityksessä. Kalliala (2008, 17-18) toteaa, että vaikka vallankäyttöä pyrittäisiin minimoimaan se ei saa eikä voi täysin kadota, sillä lasten tulee esimerkiksi noudattaa yhteisiä sääntöjä. Vallankäytössä ja lapsilähtöisyydessä tulee varhaiskasvatuksessa pysyä tasapaino ja valtaa voi myös

käyttää lasten hyväksi. Varhaiskasvattajan tulee kyetä analysoimaan val-lankäytön tilanteita ja tunnistaa positiivinen ja negatiivinen kasvatuksellinen auktoriteetti.

Kasvatuksen ja opetuksen tehtävien lähestyminen lapsen näkökulmasta perustuu lapsikäsitukseen, jonka mukaan lapsuus on itseisarvo, eikä mikään välivaihe kohti aikuisuutta. Lapsen maailma on arvokas ja kiinnostava juuri sellaisena kuin se on. Lapsi on ainutkertainen eikä lapsen maailmaa, ajattelutapaa tai oppimista voi ymmärtää aikuismaailman sanastolla tai kriteeristöllä. Lapsilähtöisyydessä lapsi nähdään lapsena, eikä pienenä aikuisena. (Santavuori 2011.)

Lapsen ei kuulu olla aikuinen ja lapsilähtöiseen lapsikäsitukseen kuuluu juurikin ajatella, että lapsi ei reagoi asioihin samoin kuin aikuinen tai aikuisen odottamalla tavalla. Kunnioitetaan lasta lapsena. Lapsikäsitys vaatii aikuisilta kykyä nähdä ja katsoa asioita lapsen silmin, lapsen näkökulmasta ja lapsen ilmaisutapojen ymmärtäminen vaatii kasvattajalta nöyryyttä ja herkkyyttä. (Kalliala 2008, 19.)

3.2 Lapsen osallisuus

Lapsilähtöisyys tekee lapsesta subjektin, omasta itsestään päättävän ihmisen, riippumatta iästä. Lapsella on oikeus omaan päätöksentekoon ja oikeus tulla kuulluksi, oikeus omiin tunteisiin, mielipiteisiin ja ajatuksiin. Lapsi on aktiivinen toimija, jolla on sekä halu, että valmiudet oppia tuntemaan itsensä ja ympäristönsä sekä kyky säädellä ja ohjata omaa toimintaa omien tarpeiden ja kiinnostusten mukaan. Lapsilähtöisessä kasvu- ja oppimisympäristössä lapsi saa vaikuttaa omaan arkeensa ja osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Lisäksi lapsi on mukana toiminnan suunnittelussa, sen toteuttamisessa ja arvioinnissa. Osallisuuden mahdollistaminen osoittaa lapsille, että aikuinen luottaa heihin näin ollen se luo turvallisuutta lapsen arkeen. (Hujala & Turja 2011, 52.)

Osallistavassa toiminnassa noudatetaan lapsen rytmejä, aikakäsitystä ja tapaa nähdä ja ymmärtää asiat. Osallistavat järjestelyt tukevat lapsen sosiaalista sijoittumista ryhmässä, turvaavat lapsien mahdollisuudet huomioida toisiaan ja jättää tilaa lasten väliselle vuorovaikutukselle. Lapsilähtöisyydessä lapsi tulee näkyväksi, niin yksilöllisesti kuin yhteisöllisestikin eli osana ryhmää. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen kokemukset otetaan huomioon ja lapselle annetaan mahdollisuus määritellä itse oma suhtautumisenensa asioihin ja maailmaan. Oppimisessa osallisuus antaa lapsen esittää omia kysymyksiä eikä niinkään ohjaa lasta etsimään vastauksia aikuisen antamiin tehtäviin ja kysymyksiin. Lapsilähtöisessä oppimisympäristössä opettaja mahdollistaa toiminnan ja sen myötä oppimisen sekä tarjoaa välineitä ja ideoita lapsille. (Santavuori 2011.)

4 AIEMMAT TUTKIMUKSET

Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatuksen eroja ei ole tutkittu paljon aikaisemmin, joten tässä luvussa esittelen muutaman tutkimuksen, joissa on samankaltaisia elementtejä kuin tutkimuksessani tai tutkimuksia, jotka koskevat molempia maita jollain tasoilla. Esimerkiksi Elo (2012) on tehnyt pro gradu -tutkielman varhaiskasvatuksen laadullisista eroista Suomessa, Venäjällä ja Yhdysvalloissa, lisäksi OECD on tehnyt tutkimusta Etelä-Korean varhaiskasvatuksesta. Lapsilähtöisyyttä ja osallisuutta käsittelevä viimeinen kappale antaa näkökulmaa aiempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin.

Elo kirjoittaa tutkimuksessaan (2012), että erään amerikkalaisen antropologin Tobinin ranskalaisessa päiväkodissa tekemän tutkimuksen mukaan päiväkodin opettajat olivat päteviä ja korkeasti koulutettuja, mutta heillä ei ollut varhaiskasvattajan spesifiä koulutusta. Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma oli erittäin opettajakeskeinen ja akateemisiin taitoihin painotunut. Leikkiäikää lapsilla ei ollut muutoin kuin ulkona opetustuokioiden välissä, lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmassa ei huomioitu monikulttuurisuutta. Lisäksi Elo mainitsee tutkimuksessaan Ranskan, Japanin ja Etelä-Korean olevan tyyliltään samanlaisia tällaisessa opettajakeskeisessä opetuskulttuurissa.

Etelä-Koreassa vastuu varhaiskasvatuksen toiminnasta on kahdella ministeriöllä sekä opetusministeriöllä, että sosiaali- ja terveysministeriöllä. Sekä Suomi, että Etelä-Korea ovat osana OECD:tä eli taloudellista yhteistyön ja kehityksen järjestöä. OECD:n raporteissa on vertailtu jäsenmaiden välisiä eroja ja esimerkiksi Etelä-Korea on monista maista yksi ainoista, joissa on vielä käytössä kahden ministeriön toimintamalli. Suurimmassa osassa jäsenmaista esimerkiksi Uudessa-Seelannissa, Ruotsissa ja Espanjassa varhaiskasvatus kuuluu opetusministeriölle. Suomessa ja Tanskassa sen sijaan varhaiskasvatus kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön päätäntä vallan alle. (OECD Country Note, South Korea 2004.)

OECD:n mukaan kahteen ministeriöön jaettu tapa erottaa opetuksen ja hoidon, jolloin usein hoidollinen puoli jää vähemmälle huomiolle ja opetuksen varjoon. Tällainen opetuksen ja hoidon erottaminen toisistaan edistää varhaiskasvatuksen muuttumista liian opetuskeskeiseksi ja kannustaa keskittymään keinoihin, jotka ovat enemmän soveltuvia kouluun kuin varhaiskasvatukseen. Tästä johtuen OECD maiden keskuudessa on pyritty luomaan trendiä, jossa varhaiskasvatus kuuluisi vain yhdelle ministeriölle. (OECD Country Note, South Korea 2004.)

OECD:n (2012) tilannekatsaus tiimi on tehnyt tutkimusta Etelä-Korean varhaiskasvatuksen tilanteesta ja vierailut muutamissa Etelä-Korealaisissa päiväkodeissa. Etelä-Korean kansallisessa päiväkotien opetussuunnitelmassa on mainittu erilaisia varhaiskasvatusta rikastuttavia opetuskeinoja, mutta valitettavasti tiimi ei havainnut päiväkodissa keinoja käytettävän.

Vaikkakin monet päiväkodit sanoivat täsmällisesti noudattavansa opetussuunnitelmaa, tilannekatsaus tiimit havaitsivat päiväkodin aktiviteettien ja menetelmien olevan lähtöisin lastentarhanopettajalta, lasten mielenkiinnot ja kokemukset eivät vaikuttaneet aktiviteetteihin. Suomessa päiväkodin aktiviteetit lähtevät pääsääntöisesti lasten mielenkiinnoista ja lastentarhanopettajan tehtävä on luoda mahdollisuuksia lapsille toteuttaa ideoitaan ja oppia jotakin uutta. Lapsien osallisuutta ja erilaisia menetelmiä on tutkittu jonkin verran.

Akola (2007) vertailee Suomen ja Saksan päiväkotien toiminnassa näkyvää osallisuutta. Tässä pro gradu -tutkielmassa Akola tarkasteli lasten osallisuutta, kuulemistä ja vaikuttamista päiväkodissa. Tutkimuksessa ilmeni, että suomalaisessa päiväkodissa oli verrattain vähän lasta osallistavaa toimintaa tai se oli pirstaleista saksalaiseen päiväkotiin nähden. Akolan tekemän tutkimuksen perusteella voi päätellä, että Suomessa osallisuus ei näy arjessa niin paljon kuin Saksassa. Tutkimus on kuitenkin toteutettu kymmenen vuotta sitten ja uudempien tutkimusten mukaan osallisuus on lisääntynyt päiväkotien arjessa. Kivikosken ja Komulaisen (2016) opinnäytetyössään tekemän tutkimuksen mukaan lapsen osallisuus koetaan tärkeänä ja varhaiskasvattajat kokevat osallisuuden toteutuvan hyvin heidän päiväkodissaan. Lisäksi tutkimuksessa tuodaan ilmi aiheen tärkeys ja että uusi varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa päiväkoteja toteuttamaan lapsilähtöistä kasvatuskäsitystä ja osallisuutta päiväkodin arjessa.

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vertailla Suomalaisten ja Etelä-Korealaisten päiväkotien arkea ja toimintaa. Vaihto-opiskeluni aikana Etelä-Koreassa kiinnostuin siitä, miten maassa toteutetaan varhaiskasvatusta ja millaisia päiväkoteja maassa on. Tutkimuksessa pyritään selvittämään mahdollisimman laajasti, miten varhaiskasvatus toteutuu Etelä-Koreassa. Lisäksi halusin selvittää, millaista arki on Etelä-Korealaisessa päiväkodissa verrattuna Suomalaiseen päiväkotiin.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia yhtäläisyyksiä ja eroja Suomen ja Etelä-Korean varhaiskasvatuksessa on?
2. Millaista varhaiskasvatuksen arki on työntekijöiden kokemana?

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä tutkimus on vertaileva laadullinen tutkimus. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavaa asiaa tai on-

gelmaa. Tutkimus voi vastata esimerkiksi kysymyksiin, miksi, miten ja millainen. (Inspirans 2017.) Kvalitatiivinen tutkimus ei perustu lukuihin ja tuloksia ei pyritä yleistämään. Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään selvittämään, kuvaamaan ja ymmärtämään jotakin tiettyä asiaa tai ilmiötä mahdollisimman syvällisesti ja luoda mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva asiasta. (Kananen 2014, 18-20.)

Vertailevassa tutkimuksessa vertaillaan kahta tai useampaa asiaa tai ilmiötä keskenään ja pyrkimyksenä on löytää niiden välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä (Koppa, Jyväskylän yliopisto, 2015). Vertailtavaa tutkimusta suunniteltaessa tulee miettiä erityisesti kahta asiaa. Ensimmäisenä tulee miettiä, miksi vertaillaan eli mitä vertailulla halutaan saada selville. Toiseksi mietitään, että mitkä tapaukset vertailuun kannattaa ottaa mukaan tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Saukkonen n.d.) Tässä tutkimuksessa vertaillaan kahden maan välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä varhaiskasvatuksessa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tiedon keruu tapahtuu luonnollisessa ja todellisessa tilanteessa. Tämä tarkoittaa, että tutkimus pohjautuu havaintoihin, lomakkeisiin ja keskusteluihin, erilaisia mittausvälineitä ei käytetä. Tutkimuksessa on tärkeää, että tutkittavien omat näkökulmat tulevat esiin mahdollisimman hyvin ja selkeästi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 165.)

6.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla. Haastattelut tapahtuivat erilaisin keinoin. Eteläkorealaisten lastentarhanopettajat olivat kiireisiä ja asuivat eri puolilla Etelä-Koreaa, joten heitä oli vaikea päästä tapaamaan. Tästä syystä eteläkorealaisia lastentarhanopettajia haastateltiin facebookin messengerin välityksellä kirjallisesti. Suomessa haastattelut tapahtuivat suullisesti keskusteluna ja haastattelut taltioitiin äänittämällä. Äänittämällä varmistettiin, ettei mitään olennaista ja tärkeää jäänyt huomioimatta tutkimustuloksia laadittaessa. Kaikki haastattelut olivat yksilöhaastatteluja ja haastatteluihin kului suunnilleen 30 minuuttia henkilöä kohden.

Toteutetut yksilöhaastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluja. Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa ideana on, että kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, mutta järjestys ja sanamuodot saattavat vaihdella. Lisäksi haastateltavat saavat vastata kysymyksiin omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48) Teemahaastattelussa haastateltaja pystyy säätämään kysymysten järjestystä, jolloin myöhäisemmät osat eivät pääse vaikuttamaan haastateltavien aiempiin vastauksiin. Teemahaastattelun avulla on myös mahdollista saada kuvaavia esimerkkejä käytännön työstä. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 34–36.) Eroina Suomen ja Etelä-Korean haastatteluissa oli, että jouduin eteläkorealaisten kanssa so-

veltamaan teemahaastattelun käytäntöä. Facebookin messenger sovelluksen välityksellä suullisen kaltainen teemahaastattelu toteutui hyvin, sillä haastattelijana pystyin kysymään kysymyksiä haluamassani järjestyksessä ja haastateltavat saivat vastata kysymyksiin omin sanoin.

Haastatteluihin osallistui kolme Etelä-Koreassa työskentelevää lastentarhanopettajaa sekä kolme Suomalaista lastentarhanopettajaa. Etelä-Korean opettajat olivat pääosin ulkomaalaissyntyisiä eli syntyperältään ei eteläkorealaisia henkilöitä, sillä useimmat eteläkorealaiset opettajat kieltäytyivät haastattelusta kielimuurin tai muun syyn takia. Haastateltavat opettajat olivat työskennelleet Etelä-Koreassa keskimäärin kymmenen vuotta ja kokemusta oli useanlaisista päiväkodeista. Suomalaiset lastentarhanopettajat olivat samasta päiväkodista eri ikäisten lasten ryhmistä.

Tutkimuksessani keskityn suuriin kokonaisuuksiin, jotka vaikuttavat päiväkotien toimintaan ja maiden varhaiskasvatukseen. Lisäksi aineistosta nousi pääteemat lapsilähtöisyys ja osallisuus, joita käsittelen tutkimuksessani.

6.2 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston analyysillä pyritään tuomaan aineistosta esille uutta tietoa ja selkeyttä tutkittavaan asiaa. Analyysin avulla pyritään saamaan hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä, kadottamatta aineiston sisältämää informaatiota. Aineiston analyysissä voidaan etsiä yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia tai eroja ja uusia mielenkiintoisia näkökulmia. Analyysiä tehdessä on tutkimuksen luotettavuuden kannalta muistettava, että jos luokiteltavat asiat irrottaa kontekstistaan ja tutkimuksen tekijä poimii vain omasta mielestään mielenkiintoiset ja tärkeäksi kokemansa asiat, tulos kuvaa tutkijan käsityksiä ja ennakkoluuloja ei niinkään tutkittavaa asiaa. Vastauksia tulkittaessa on myös hyvä muistaa, että sama henkilö voi nähdä saman asian hyvin erilaisesta näkökulmasta, kun konteksti muuttuu. (Eskola & Suoranta 2001.)

Aineiston analyysin kattaa tutkimuksen koko aineiston käsittelyprosessin, alusta loppuun. Analyysi tulee tehdä mahdollisimman pian aineiston keruun jälkeen, sillä kvalitatiivisessa tutkimuksessa myös tutkijan omilla havainnoilla on vaikutus tulosten tulkintaan. Tutkija etsii aineistosta erilaisia merkityksiä, jotka eivät välttämättä ole suoraan nähtävissä ja tekee oletuksia hyödyntämällä litteroitua aineistoa ja omia havaintojaan. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 136–138.)

Hirsjärven ja Hurmeen (2010, 140–142) mukaan litteroinnissa muutetaan sanallinen aineisto tekstiksi ja sen voi tehdä koko materiaalista tai vain olennaisimmista osista. Litteroinnissa voi näkyä sekä haastattelijan, että haastateltavan puhe tai ainoastaan haastateltavan vastaukset. Tarkkuuteen vaikuttaa tutkimustehtävä ja tutkimusote. Litteroitua aineistoa tulee käyttää ja siihen tulee paneutua kokonaisuutena koko analyysiprosessin

ajan siitä syystä, että alussa aineisto voi tuntua hieman sekavalta ja siitä voi olla vaikea löytää olennaisimpia osia tutkimukseen liittyen.

Tässä opinnäyttyössä litteroitu aineisto analysoitiin teemoittelulla. Aineiston huolellisen litteroinnin ja hyvän kokonaiskuvan saamisen jälkeen, voidaan aineistoa pelkistää teemoittelulla eli tutkimusaineistosta pyritään hahmottamaan keskeisiä aihepiirejä eli teemoja (Hallikainen 2016). Teemoittelun avulla etsitään ja vertaillaan samojen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä (Eskola & Suoranta 2001, 150–151). Onnistuneessa teemoittelussa teoria ja kokemukset käyvät keskenään vuoropuhelua, joka tulee tekstissä esille. Elävyyttä tekstiin lisää sitaatit, joita tulee olla sopivissa määrin. Lisäksi teemoittelemalla saadaan poimittua aineistosta tutkimuskysymyksen kannalta olennainen tieto. (Eskola & Suoranta 2001, 174–175.) Tämän tutkimuksen teemoiksi nousivat päiväkotien arjen erot, varhaiskasvatuksen yhtäläisyydet sekä varhaiskasvatusta ohjaavat suunnitelmat. Lisäksi työssä käsitellään teemoja lapsilähtöisyys ja osallisuus.

6.3 Luotettavuus ja eettisyys

Tehtäessä laadullista tutkimusta tutkimuksen etiikkaan perehtyminen on tärkeässä roolissa, se tulee pitää mielessä koko prosessin ajan. Tutkimuksen etiikan voi jakaa tiedon hankinnan ja tiedon käytön eettisyyteen. Suunnitteluprosessissa tulee miettiä miksi ryhdytään kyseiseen tutkimukseen ja kuka aiheen valitsee, tämä on tiedon hankinnan eettisyyttä. Eettisyys nousee esiin myös tutkimuslupakysymyksissä, aineistonkeruussa, tutkimuskohteen hyväksikäytössä, osallistumisessa sekä tutkimuksen tiedottamisessa. Tutkijan tulee kiinnittää huomiota haastateltavien suojaan ja tärkeää tiedottaa tutkimuksen aiheesta, vaiheista ja käytettävistä menetelmistä haastateltaville. Eriyistä huomiota tulee kiinnittää siihen, kuinka kohtaa tutkittavat henkilöt. Tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista ja siihen tulee olla lupa. Lisäksi tuloksia tulee käsitellä osallistujien anonymiteettiä suojaten. Tutkimuksen tiedot ovat luottamuksellisia ja niitä ei käytetä ohi tutkimusprosessin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140–143.)

Tutkimuksessa on tärkeää, että myös luotettavuutta arvioidaan koko prosessin ajan virheiden välttämiseksi. Luotettavuuden arviointiin ei kuitenkaan laadullisessa tutkimuksessa ole yksiselitteisiä ohjeita, sillä arviointi perustuu kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytettäviin arviointimenetelmiin, joita on esimerkiksi validiteetti ja reliabiliteetti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136.)

Sarajärven ja Tuomen (2009, 140–143) mukaan luotettavuutta arvioitaessa tutkimus tulee nähdä kokonaisuutena, jossa painottuu tutkimuksen johdonmukaisuus. Luotettavuutta arvioitaessa tulee tarkastella kokonaisuuden eri osa-alueita. Erilaisia osa-alueita ovat muun muassa tutkimuksen kohde ja tarkoitus, eli mitä tutkimuksella halutaan selvittää ja miksi sekä tutkijoiden sitoumus, eli miksi tutkittava aihe on heille merkityksellinen. Tärkeitä ovat myös aineistonkeruussa käytetyt menetelmät, niiden

ominaispiirteet ja mahdolliset ongelmat sekä käytetty tekniikka. Tutkittavien valinnan perustelu, tutkijoiden ja haastateltavien välinen suhde, aineiston analysointi sekä raportointi ovat myös osa luotettavuuden arviointia.

Tutkimuksen laatua voidaan lisätä kiinnittämällä huomiota haastattelurunkoon. Kysymykset tulee miettiä niin, että ne syventävät aihetta ja antavat vastauksen tutkimuskysymyksiin. Haastattelijoiden tulee valmistautua mahdollisiin lisäkysymyksiin, joilla saadaan yhä laajempia vastauksia. Haastatteluissa käytettävän tekniikan tulee olla kunnossa, jotta saatuja vastauksia voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin. Saatujen tulosten luotettavuuden takaa hyvin ja huolella litteroitu aineisto. Lisäksi tutkimuksessa käytettävien lähteiden luotettavuutta ja ikää tulee pohtia riittävästi. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 184–187.)

Tämän tutkimuksen aineisto tuhottiin aineiston analysoinnin ja hyödyntämisen jälkeen, jolloin aineisto ei pääse väriin käsiin ja vältetään aineiston väärin käyttö. Aineisto laadittiin ja sitä hyödynnettiin ainoastaan tähän tutkimukseen. Henkilöiden anonyymiyys taattiin kirjoittamalla heistä yleisesti joko Suomen tai Etelä-Korean lastentarhanopettajina.

7 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Aineiston analyysimenetelmänä käytin teemoittelua. Tutkimuksen kannalta tärkeiksi teemoiksi nousi neljä teemaa; päiväkodin arjen erot, varhaiskasvatuksen yhtäläisyydet, varhaiskasvatusta ohjaavat suunnitelmat sekä lapsilähtöisyys ja osallisuus. Seuraavaksi avaan näitä teemoja ja saatuja tuloksia sekä johtopäätöksiä.

7.1 Päiväkodin arjen erot

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa lapsuuden merkityksen ymmärtäminen on tärkeää. Varhaiskasvatushenkilöstöllä tulee olla vankka tietämys lasten kasvusta, kehityksestä sekä oppimisesta, sillä ne ovat pedagogisen toiminnan perustaa. On myös erittäin tärkeää tuntea jokainen lapsi ja ottaa huomioon jokaisen yksilöllinen kehitys, tämä vaatii pysyviä vuorovaikutussuhteita henkilöstön ja lasten välillä. Luottamukselliset ja hyvät suhteet luodaan päiväkodin arjessa ja toiminnassa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016.) Suomessa päiväkodin arki koostuu leikistä, erilaisista retkistä kuten metsäretkistä, ruokailutilanteista, ulkoilusta ja kaikenlaisista sosiaalisista tilanteista. Aikuinen tukee, auttaa, kannustaa ja on läsnä arjen askareissa ja toiminnassa. Lisäksi suomalaisille lastentarhanopettajille on tärkeää, että lapset viihtyvät päiväkodissa ja se, että he ovat aikuisina lapsille esimerkinä ja tukena arjessa.

Äsken istuttiin tuolla sohvalla ja yks pikkuneiti tulee siihen kainaloon peukku suussa, hiplaa mun kättä. Ni jotenki sellainen et näkee et sil lapsella on siinä hyvä olla ja itelläki on tosi kivaa.

Suomen LTO

Sillai ku tulee halaamaan ja syliin ja ”älä lähe vielä” ja on niinku sillee ni sellasest kaikesta saa semmosta niinku huomaa, että lapset viihtyy, ne tykkää tulla ja näkee et ne tykkää olla sen päivän aikana. Mun mielestä niistä saa paljon motivaatiota.

Suomen LTO

Etelä-Korean päiväkodeissa painotus ei ole niinkään lasten ymmärtämisessä tai lasten viihtyvyyden korostamisessa, vaan jo varhaiskasvatuksessa painotus on opetuksessa ja päiväkotien arki koostuu useista erilaisista oppitunneista. Etelä-Korean lastentarhanopettajat kuvasivat päiväkodin arkea koulunomaiseksi ja kertoivat arjen rutiinien koostuvat oppitunneista, ruokailuhetkistä ja ulkoilusta. Haastateltavat opettajat kertoivat opettavansa tiettyjä aineita tiettyinä päivinä ja erilaisten aktiviteettien, opettamisen lisäksi, tapahtuvan tiettyinä aikoina tai esimerkiksi kerran kuukaudessa.

Opetan viisi tuntia viikossa, yksi oppitunti kestää 40 minuuttia ja opetus tapahtuu englanniksi. Näillä tunneilla noudatan opetussuunnitelmaa ja suunnittelen tunnit siellä määrättyistä aiheista. Opetuskeinoja muokkaan aiheen mukaan, mutta suurimmaksi osaksi työskentely on kirjatyöskentelyä. Lisäksi viikkooni kuuluu opettaa kaksi ”hauskaa” tuntia ja kaksi taidetuntia. Kerran kuussa teemme jonkin opintoretken tai luokkaretken ja pidämme kokkaustunnin.

Etelä-Korean LTO

Eteläkorealaisissa päiväkodeissa arjessa eli oppitunneilla käsitellään erilaisia teemoja, esimerkiksi perhettä tai värejä, nämä aiheet ovat valmiiksi määrättyjä. Oppiaineita lasten arkeen mahtuu muun muassa englanninkieli, kuvataide, koreankieli ja matematiikka. Kirjatyöskentelyn lisäksi 3-5-vuotiailla lapsilla on opettavia aktiviteetteja, kuten draamaa tai liikuntaa. (KICCE Policy brief 2013.) Suomeen verrattuna käsitys opettamisesta ja teemoista on erilainen. Suomessa teemat nousevat lapsilta ja opetus tapahtuu arjessa pieninä tekoina ja leikkien kautta. Lapset oppivat kokeilemalla, tekemällä, pohtimalla. Aikuinen havainnoi ja tukee lapsen oppimista tarvittaessa, esimerkiksi menemällä mukaan leikkiin tai mahdollistamalla lasten toiveet. Suomessa on myös siirrytty teemoista projektityöskentelyyn, joka tarkoittaa, että lasten kiinnostuksista ja aiheista lähdetään, projektin omaisesti, käsittelemään asioita erilaisin keinoin, esimerkiksi askartelemalla.

Aikasemmin me saatettiin toistaa samoja teemoja et syksy ja syksyn lehdet, sienet ja sadot ja sit talvi ja joulujoulu ja menttiin niinku näin. Mut nykyisin on projektiluontoista et, kun ne läh-tee lapsilta niin ne voi olla ihan mitä vaan. Sit ne voi olla sel-lasii pieniä päivän projekteja tai koko vuoden kestäviä.

Suomen LTO

Maiden erilaisuus korostuu arjessa. Etelä-Koreassa päiväkodin arki koos-tuu oppitunneista, retkistä ja ulkoilusta, kun taas Suomessa arkeen kuuluu oppituntien sijaan leikkimistä ja muuta toimintaa. Etelä-Koreassa oppitun-nit ovat määrätyn mittaisia ja niitä on tietty määrä viikossa Suomessa päi-väkodin arkeen ei kuulu muita päivän kulkua määritteleviä aikoja kuin, ruo-kailut ja lepoajat. Arkeen vaikuttaa Etelä-Koreassa myös päiväkodin muoto. Pienemmille lapsille suunnatuissa hoitomuodoissa arki on lähem-pänä suomalaista päiväkotia, mutta Etelä-Korean akateemisissa ja suosi-tuimmissa päiväkodeissa painotus on opetuksessa. Suomessa päiväkotien arki on samankaltaista lapsien iästä ja päiväkodista riippumatta.

Arkeen ja varhaiskasvatukseen vaikuttaa myös oppimiskäsitykset, jotka eroavat maiden välillä suuresti. Suomessa varhaiskasvatuksessa vallitse-van oppimiskäsityksen mukaan, lapset kasvavat, kehittyvät sekä oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa. Oppimiskäsi-tys pohjautuu näkemykseen lapsesta aktiivisena toimijana, joka on jo syn-tyessään utelias ja haluaa oppia uutta. Lisäksi lasten oppiminen on koko-naisvaltaista, se tapahtuu kaikkialla ja koko ajan muun muassa lasten ha-vainnoissa ja tarkkaillessa ympäristöä tai matkiessaan muiden ihmisten toimintaa. Lapsen oppimisen kannalta on tärkeää, että lapsi saa leikkiä, liik-kua, tutkia, käyttää taiteellisia keinoja ja itseilmaisua. (Varhaiskasvatus-suunnitelman perusteet 2016, 20.)

Oppimisessa painottuu sosiaaliset taidot, kieli, vuorovaiku-tus. Matemaattiset et esimerkiksi leikeissä tulee ja numerot tulee arjessa kuitenkin, sillai kaikenlaisessa toiminnassa vaikka et lasketaan aamulla montako meitä on paikalla. Mä uskon et tiedolliset taidot et sielt tulee ne valmiudet.

Suomen LTO

Etelä-Korealaisen sen sijaan oppimiskäsityksen mukaan yli kolme vuotias lapsi on oppiva ja lapsen tulee alkaa opetella erilaisia tiedollisia taitoja. Lapsille on mahdollista saada myös hoidollista aikaa esimerkiksi, jos van-hempi on pitkän päivän töissä. Tuona hoitoaikana lapsilla on enemmän leikkiä ja vapaata toimintaa, mutta lastentarhan nimellä kulkevissa akatee-misissa laitoksissa lapsen oppiminen on pääasiallisena tavoitteena. (Ko-rean kindergarten curriculum 2007.)

Yksi suurimmista eroista maiden varhaiskasvatusten välillä on juurikin op-pimiskäsitys, johon vaikuttaa suuresti myös kulttuurilliset erot. Kollektiivi-suus näkyi vahvasti Etelä-Korealaisessa varhaiskasvatuksessa kuten Elokin

(2012) kirjoittaa pro gradussaan. Etelä-Koreassa yhteisöllisyys korostuu opetustilanteissa ja siinä, että kaikki oppilaat nähdään vain oppilaina. Luokassa vallitsee myös kollektiivinen auktoriteettinäkemys. Lastentarhanopettaja on luokan pää ja lapsien tulee toimia hänen kertomallaan tavalla. Lapset tietävät myös tässä tilanteessa oman asemansa ja käyttäytyvät sen mukaisesti, eli kuuntelevat, opettelevat ja kunnioittavat opettajaa. Suomessa sen sijaan, vaikka yhteisöllisyys kuuluu vahvasti varhaiskasvatukseen, tulee päiväkodeissa jokainen lapsi huomioida myös yksilönä, jolloin suomalaisen kulttuurin individuaalisuus korostuu.

7.2 Varhaiskasvatuksen yhtäläisyydet

Etelä-Koreassa ja Suomessa pienistä lapsista ajatellaan, että tärkeintä on tukea heidän kasvuaan ja kehitystään, jolloin myös painotus varhaiskasvatuksessa on hoidollisessa puolessa ja vuorovaikutussuhteissa. Pienten lasten arki koostuu sosiaalisesta kanssakäymisestä, leikistä ja turvallisesta ympäristöstä. Marjasen & Lindforsin (2011, 20-22.) mukaan pienten lasten arjessa on tärkeää perustarpeista huolehtiminen ja arki koostuu toistoista ja toiminnoista, joissa aikuinen on mukana ja toimii esimerkkinä. Lapsi tarvitsee arkisen elämän ja rytmit kehittyäkseen ja oppiakseen. Etelä-Koreassa pienille lapsille on olemassa omia hoitopaikkoja, joissa ei ole niin paljon pedagogista toimintaa vaan keskitytään lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen. Suomessa päiväkodeissa lapset on jaettu ryhmiin ikäluokittain, jolloin pienimpien ryhmässä on n.1-3 -vuotiaat ja kaikki toiminta mukautetaan ikätason mukaisesti lapsille sopivaksi ja pääpaino on lasten kasvussa ja kehityksessä.

Tietysti se, että lapsi kasvaa ja kehittyy ni se on meille niinku työn palkinto.

Suomen LTO

Etelä-Koreassa alle kolme vuotiaat lapset ovat edelleen usein äidin kanssa kotona, mutta alle kolme vuotiaiden lasten hoidon tarve nousee koko ajan, sillä nykyisin Etelä-Koreassa naisten aseman parantumisen ja työmahdollisuuksien lisääntymisen myötä monet naiset palaavat töihin mahdollisimman nopeasti lapsen syntymän jälkeen. Aikaisemmin kulttuuriin kuului, että nainen jättäytyi pois töistä perheen perustamisen myötä ja lapset hoidettiin kotona siihen asti, kunnes lapsi oli tarpeeksi vanha päiväkotiiin ja ns. opintojen aloittamiseen. (Stephens, haastattelu 31.5.2017.) Tällainen kulttuurinen muutos, naisten asemassa ja uran jatkamisen halussa lapsen syntymän jälkeen, on myös Suomessa huomattu olevan jonkinlaista vaikutusta varhaiskasvatukseen. Suomessa lapset tulevat entistä nuorempina hoitoon ja esimerkiksi vuorohoidon tarve on noussut, kun molemmat vanhemmat tekevät vuorotyötä. Etelä-Koreassa tarve lasten hoidolle on myös viime vuosina noussut.

Sillai kun mieltii, nii kyllä meillä on enemmän lapsia kun ennen ja tällasille lasten hoitopaikoille on tarvetta, kun vanhemmat on enemmän töissä, et yksityisiä paikkoja tulee kyl aina lisää. Monet lastentarhanopettajat työllistetäänkin yksityisiin paikkoihin nykyisin.

Etelä-Korean LTO

Yhtenä yhtäläisyytenä on myös oppimisympäristöt. Etelä-Koreassa ja Suomessa on todella samanlaiset ajatukset siitä millaiset oppimisympäristöt ovat lapsille suotuisat. Oppimisympäristön tulee tukea lasten uteliaisuutta, oppimisen halua, kehittymistä ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöinä ulkoalueet ovat tärkeitä ja niissä lapsilla on mahdollisuuksia kokeilla, tutkia ja leikkiä monipuolisesti. (Varhaiskasvatuksen suunnitelma 2017.) Oppimisympäristöt koostuvat Etelä-Koreassa erilaisista tiloista; luokkatiloista, taidetiloista, ulkoalueista ja ruokailutiloista. Eräässä päiväkodissa, josta opettaja näytti kuvia, tilat olivat rakennettu lapsi ystävällisesti ja niissä oli käytetty paljon värejä. Suomessa tilat ovat yleensä myös jaettu. Voi olla esimerkiksi ruokatila, nukkari eli paikka jossa nukutaan päiväunet, lisäksi tiloja jaetaan erilaisiin leikkialueisiin esimerkiksi kotileikkinurkkaus tai legojen rakentelu paikka. Ulkoalueet ovat myös molemmissa hyvin rajattuja ja niissä on erilaisia virikkeitä lapsille, joita ovat esimerkiksi keinut ja kiipeilytelineet.

Meillä ympäristöön kuuluu myös ns. luokkamaisia tiloja joissa lapsien kanssa tapahtuu kaikki kirjatyöskentely, mutta kyllä mä lasten kanssa saatan opetusta pitää jossain muuallakin. Meil on esimerkiksi tämmönen kirjastohuone missä luetaan yhdessä ja vaikka istutaan lattialla ringissä.

Etelä-Korean LTO

7.3 Varhaiskasvatusta ohjaavat suunnitelmat

Suomessa astui voimaan uusi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 syksyllä. Varhaiskasvatussuunnitelma toimii Suomen varhaiskasvatustajien ohjekirjana ja punaisena lankana työssä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016) määrittelee varhaiskasvatuksen tehtävän muun muassa näin: ”Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.”

Suomen uusi varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu koetaan lastentarhanopettajien keskuudessa hyvänä asiana, mutta haastetta on siinäkin. Uudessa 2016 julkaistussa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa arvoperustana on lapsen etu sekä oikeudet hyvinvointiin ja huolenpitoon, lapsen

mielipiteiden huomioiminen sekä tasa-arvoinen kohtelu. Tällaiseen arvo-perustaan myös suomalaiset varhaiskasvattajat sanoivat uskovansa ja lapsen olevan heidän työssään keskiössä. He kokivat kuitenkin, että uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukana tulevana haasteena on osallisuuden ja lapsilähtöisen kasvatuskäsityksen muovautuminen koko maahan ja jokaiseen yksikköön.

Jos mä ajattelen suomen päiväkoteja tai varhaiskasvatusta niinku kokonaisuudessaan ni, meil on iso työ siin et me päästään tohon vasuun ja voidaan todeta et me toteutetaan varhaiskasvatusta näin. Lasten osallisuus linjaus isoin haaste.

Suomen LTO

Kun jos toi uusi vasu saadaan oikeesti toimimaan niin ettei se jää vaan sanahelinäks niin sehän ois mahtavaa. Et siin se meidän kehittämisen paikka nyt tällä hetkellä on, että saa sen käytäntöön, kaikilta osiltaan. Siihen on pitkä matka vielä kuitenkin.

Suomen LTO

Etelä-Korean päiväkotien opetussuunnitelmassa sanotaan, että päiväkodissa tulisi toteuttaa opetussuunnitelman mukaisia määräyksiä. Opetussuunnitelma on laadittu lasten elämä huomioiden ja leikki painotteiseen toimintaan perustuen. Sisällä ja ulkona tapahtuva kasvatustoiminta tulee järjestää ja toteuttaa lasten moninaisten mielenkiintojen mukaan. Lasten sukupuoli, uskonto, perhetausta, eettinen tausta tai luonne ei saa vaikuttaa kasvatustoimintaan (Korean kindergarten curriculum 2007). Suomalaiseen korvaan tämä kuulostaa hyvältä ja on samoilla linjoilla suomalaisten varhaiskasvatus ajatuksien kanssa. Tosin tämän vanhan opetussuunnitelman mukaan Etelä-Korean päiväkodeissa ei enää toimita, vaan vuonna 2013 julkistetun uuden Nuri opetussuunnitelman mukaan. Uudessa opetussuunnitelmassa on laaditut tarkat aihealueet, joiden mukaan opetus tulee toteuttaa. Haastateltavien mielestä aihealueet pienentävät lapsien yksilöllisen huomioinnin ja vapaan leikin mahdollisuuksia. Lisäksi monissa päiväkodeissa opetetaan maksimi tuntimäärä eli 5 tuntia päivässä, jolloin lapsille ei jää riittävästi aikaa leikkiin ja sosialisoitumiseen.

Etelä-Korean opetussuunnitelmasta myös huokuu Etelä-Koreassa vallitseva tiukka hierarkkinen ajattelu, jossa korkeampi arvoisia ihmisiä tai sinua vanhempia ihmisiä tulee kuunnella kuuliaasti ja kunnioittaa syvästi. Kouluissa ja päiväkodeissa tällainen ajattelu pätee myöskin. Lait myös vaativat opettajilta paljon ja säädökset ovat tarkkoja. Opetussuunnitelmat ovat myös laadittu pääosin tällaisesta hierarkkisesta näkökulmasta. Eteläkoorealaiset lastentarhanopettajat, jotka olivat käyneet koulutuksensa muussa maassa kuin Etelä-Koreassa kokivat nämä säädökset ja opetussuunnitelman kohdat jokseenkin vaikeiksi.

Koen työni miellyttävänä. Lapset ovat kivoja ja työ ei ole vaikeaa, mutta Etelä-Korean lait ja säädökset ovat vaikeita ja tekevät työstä haasteellista.

Etelä-Korean LTO

Voidaan todeta, että Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatusta ohjaavat suunnitelmat eroavat paljon toisistaan. Eteläkorealainen Nuri opetussuunnitelma koskee ainoastaan 3-5 -vuotiaita lapsia ja se määrittelee tarkkaan opetuksen ajat ja aiheet, joita oppitunneilla tulee käsitellä (KICCE Policy brief 2013). Suomalainen varhaiskasvatussuunnitelma sen sijaan koskee kaikkia alle 6 -vuotiaita lapsia ja antaa varhaiskasvatukselle mahdollisuuksia joustavuuteen ajankäytössä ja arjen muodostuksessa. Etelä-Koreassa opetussuunnitelmassa lapset nähdään ryhmänä, suomen varhaiskasvatussuunnitelmassa sen sijaan painotetaan, että jokainen lapsi tulee nähdä ryhmään kuuluvana yksilönä ja tästä syystä jokaiselle lapselle tehdään myös omat varhaiskasvatussuunnitelmat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 9-10.) Lisäksi suomessa varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan lasten osallisuutta arjessa, kun taas Etelä-Koreassa uusi suunnitelma rajaa lasten osallisuuden mahdollisuuksia.

7.4 Lapsilähtöisyys ja osallisuus

Suomalainen varhaiskasvatus on muuttunut vuosien varrella ja yhä edelleen päiväkotien toimintaa yritetään kehittää lapsilähtöisemmäksi ja lapsia huomioivammaksi. Suomalaisen käsityksen ja pedagogisen suuntauksen mukaan lapset oppivat avoimessa vuorovaikutuksessa ja itsenäisesti tekemällä ja kokeilemalla. Lapset eivät vaadi suuria oppiakseen uutta ja kehityäkseen. Aikuinen on suunnannäyttäjä ja mahdollisuuksien luoja, sosiaalinen tuki ja turva sekä ihminen, johon lapsi voi luottaa ja jolle lapsen on helppo tulla kertomaan asioita ja pyytämään esimerkiksi apua. Kuten Kalliala (2008, 17-18) toteaa, tulee aikuisen säilyttää työssään kasvatuksellinen auktoriteetti. Lasten tulee noudattaa sääntöjä, vaikka heillä on myös valtaa ja vastuuta. Lapsilähtöinen ei tarkoita, ettei aikuisen rooli olisi tärkeä ja että lapset saisivat tehdä mitä vain.

Ei meil lapset saa kokoajan tehdä mitä haluaa ei se niinkään mee, mut se et ne osallistetaan tähän arkeen mukaan, et ne voi kans päättää siihen liittyvissä asioissa.

Suomen LTO

Etelä-Koreassa tilanne on aivan erilainen. Osallisuuden käsite ei ole tuttu ja monet haastateltavat olivat ihmeissään, kuinka suomessa opetetaan, jos lapset ovat niin vahvasti osallisia arjessa. Haastateltavat mielsivät lapsilähtöisyys käsitteen juurikin niin, että lapset saavat tehdä mitä haluavat. Osa opettajista kuitenkin myönsi, että jossain määrin heidänkin päiväkodissaan tulisi lisätä lapsien huomioimista ja sanoivat pyrkivänsä edistämään lasten huomioimista ja osallistamista arjessa.

Ainakin omilla tunneillani olen koittanut huomioida lapsia ja heidän mielenkiintojaan. Olemme esimerkiksi opetelleet aakkosia laulaen, kun lapset ovat halunneet laulaa. Mutta onhan se, se on vaikeaa kyllä. Huomioida tarpeeksi.

Etelä-Korean LTO

Kysyin Etelä-Korean ja Suomen lastentarhanopettajilta mitä he mahdollisesti muuttaisivat maansa varhaiskasvatuksessa, jos voisivat. Etelä-Korealaisista suurin osa sanoi, että he vähentäisivät opettamista ja antaisivat lapsille enemmän vapautta ja mahdollisuuksia esimerkiksi sosiaaliseen kanssakäymiseen vertaistensa kanssa.

Koreassa lapsien odotetaan istuvan paikoillaan, olevan hiljaa ja opiskelevan päivät pitkät. Heillä ei ole aikaa oikeaan leikkiin tai sosiaalisuuteen. Minun mielestäni olisi kovin terveellistä ja hyödyllistä jos lasten annettaisiin olla enemmän lapsia.

Etelä-Korean LTO

Jos voisin tehdä jotain toisin. En haluaisi antaa lapsille niin paljon opetuksellisia paineita.

Etelä-Korean LTO

Suomalaiset sen sijaan kokivat nykyisen tilanteen osallisuuden ja lapsilähtöisyyden kannalta omassa päiväkodissaan hyvänä, mutta totesivat, että pitkä matka on tultu ja vielä on tehtävää, jotta osallisuus ja lapsilähtöisyys toteutuisivat jokaisessa suomen päiväkodissa sellaisessa muodossa kuin uusi varhaiskasvatussuunnitelma sen kuvaa. Kaikki kolme lastentarhanopettajaa sanoivat, että on hyvä, kun nykyisin mennään enemmän lasten ehdoilla ja päivästä tehdään lasten näköinen.

Kyl lapset on tässä se jotka tätä toimintaa vie eteenpäin. Ja mun mielestä se on tosi oikee suuntaus, että se on lapsen näkönen tää päivähoito.

Suomen LTO

Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että suomalaisessa varhaiskasvatuksessa käsitteet lapsilähtöisyys ja osallisuus ovat vahvemmassa roolissa kuin Etelä-Koreassa. Suomalainen varhaiskasvatus perustuu lapsilähtöiseen lapsikäsitteeseen, jossa lapsi nähdään lapsena eikä pienenä aikuisena. Santavuori (2011) korostaa, että lapsen maailma on arvokas juuri sellaisenaan eikä sitä tule aina ymmärtää aikuisen kriteerein. Etelä-Koreassa sen sijaan yli kolme vuotias lapsi nähdään oppilaana, jonka tulee keskittyä kirjallisten taitojen oppimiseen ja valmistautua koulumaailmaan. Tällaisen käsityksen mukaan lapsen rooli on olla oppilas ei niinkään lapsi. (OECD Country Note, South Korea 2004.)

Etelä-Koreassa lapsilähtöisyyden sijaan uskotaan yhä siihen mistä Suomessa on pyritty eroon, aikuislähtöisyyteen. Suomalainen kulttuuri on muuttunut vuosikymmenien aikana huomattavasti ja myös varhaiskasvatus siinä mukana. Ennen lapsilähtöisyyttä suomessa vallitsi aikuislähtöisyys ja tuokiokeskeisyys. Näistä on pyritty luopumaan suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ja tilalle on tullut lapsilähtöisyys ja osallisuus. (Hiissa 2010, 5-14.) Aikuislähtöisyydestä huolimatta ei voi kuitenkaan sanoa, ettei Etelä-Korean päiväkodeissa ole ollenkaan lapsilähtöisyyttä tai osallisuutta. Tutkimuksessa selvisi, että arjessa on hieman lapsilähtöisyyttä, mutta sen muoto on erilainen kuin suomessa ja se ei ole vallitsevana ajattelumallina toiminnassa. Lapsia ja heidän mielipiteitään huomioidaan jossain määrin esimerkiksi tilavalinnoissa tai opetuskeinoissa.

Etelä-Koreassa on lisäksi puhuttu paljon lapsilähtöisempään otteeseen siirtymisestä ja sitä on tutkittu aikaisemmin OECD tiimin (2012) tutkimuksessa. Tutkimustiimi totesi tutkimuksessaan, että jos lapsilähtöisyyttä haluttaisiin entisestään lisätä päiväkodeissa, tulisi koko varhaiskasvatushenkilökunta uudelleen kouluttaa. Pieniä askelia on otettu kohti parempaa, kuten aikaisemmin mainitsin, lapsilähtöisyyttä ei ole täysin sivuutettu, mutta paljon tarvitsisi tapahtua, jos täysin lapsilähtöiseen varhaiskasvatukseen Etelä-Koreassa haluttaisiin päästä.

Lisääntyneeseen lapsien huomioimiseen on olemassa myös yksi selkeä syy Etelä-Koreassa. Maahan muuttaa nykyisin paljon ulkomaalaisia, jotka levittävät varsinkin kasvatuksen kentälle työelämään. Ulkomaalaisten ammattitaitoa ja kielitaitoa arvostetaan Etelä-Koreassa suuresti, joka tarkoittaa, että myös mahdollisuudet saada töitä on hyvät. Tutkimukseeni osallistuneista Etelä-Koreassa työskentelevistä lastentarhanopettajista kaksi kolmesta oli muuttanut maahan avioliiton myötä ja saanut sen jälkeen töitä päiväkodista. He sanoivat tällaisen ulkomaalaisten ja eri maissa koulutettujen työntekijöiden työllistämisen vievän Etelä-Korealaista kasvatusta eteenpäin, sillä he tuovat uudenlaisia näkökulmia esimerkiksi varhaiskasvatuksen toteuttamiseen.

8 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli vertailla Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatuksia. Löytää mahdollisia eroja ja yhtäläisyyksiä päiväkotien arjesta ja toiminnasta. Tutkimus on mielestäni mielenkiintoinen ja antaa uutta tietoa alalla työskenteleville.

Tutkimukseni ja haastattelujen perusteella voidaan todeta suomalaisen ja eteläkorealaisen varhaiskasvatuksen eroavan toisistaan suurimmilta osin. Etelä-Koreassa ja Suomessa lastentarhanopettajilla on kuitenkin myös samankaltaisia näkemyksiä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä teki-

jöistä esimerkiksi siitä, että lapsen tulisi saada olla lapsi ja että aikuisen tulisi tukea lapsen kehitystä ja kasvua. Lisäksi haastateltavat pitivät työstään ja kokivat työn mielekkäänä, juurikin lapsien takia. Tutkimuksesta nousi monia mielenkiintoisia eroja maiden varhaiskasvatusten välillä ja tutkimusta oli erittäin mielekästä toteuttaa.

Tämä opinnäytetyö lähti liikkeelle keväällä 2017 vaihto-opiskelujen aikana Etelä-Koreassa. Opinnäytetyö osoittautui lopulta hieman hankalammaksi toteuttaa ja matkalla tapahtui isoja muutoksia, muun muassa havainnointit vaihtuivat haastatteluihin. Tutkimus tarvitsi myös rajata, ettei siitä tule liian laaja. Koin että, haastatteleamalla oli helppoa rajata aineisto ja silti saada riittävästi tietoa aiheesta. Haastattelujen toteutus ei kuitenkaan sujunut ongelmitta, sillä eteläkorealaiset lastentarhanopettajat olivat hyvin kiireisiä tai asuivat eri puolella Etelä-Koreaa. Heidän kanssaan oli vaikea tai jopa mahdotonta päästä kasvotusten keskustelemaan. Haastattelut tuli soveltaa sellaiseen muotoon, että ne olivat toteutettu keinolla, joka on mahdollisimman lähellä kasvotusten tapahtuvaa haastattelua. Puhelut eivät myöskään toimineet, sillä itselläni ei ollut niihin soveltuvaa puhelinta. Päätin suorittaa haastattelut skypeen eli videopuhelu palvelun välityksellä, jossa olisimme voineet keskustella kasvotusten. Tämäkään ei onnistunut suunnitelmien mukaan sillä, yhdellä kolmesta oli käytössään skype. Lopulta haastattelin eteläkorealaiset lastentarhanopettajat facebookin messenger -sovelluksen välityksellä, joka mahdollisti keskustelun reaaliajassa.

Suomessa haastattelut olivat helpompi toteuttaa, joten haastattelut tapahtuivat kasvotusten. Kasvotusten tapahtuneiden haastattelujen aineisto oli litteroitava, joten haastattelut olivat työmäärältään hieman isompia kuin facebookin kautta toteutetut haastattelut. Aikataulullisesti opinnäytetyöni valmistui nopealla tahdilla muutamassa kuukaudessa. Aluksi pohdin, kuinka tulen selviämään näin isosta työmäärästä, mutta koska aihe oli todella mielenkiintoinen ja henkilökohtaisella tasolla merkittävä, sain opinnäytetyön etenemään hyvää tahtia. Kokonaisuudessaan tutkimusprosessi toteutui hyvin ja tutkimuksella saatiin hyvin vastauksia tutkimuskysymyksiin.

Opinnäytetyön luotettavuutta pohtiessani nousee esiin eteläkorealaisten haastattelut, jotka eivät onnistuneet haluamallani keinolla. Haastattelujen perusteella on vaikea sanoa, puhuivatko kaikki lastentarhanopettajat aivan täysin totta tai kaikkea mitä he ajattelivat. Kasvotusten tapahtuvissa haastatteluissa on se hyvä puoli, että kasvojen ilmeistä, henkilön eleistä ja äänen sävystä voi aistia paljon, esimerkiksi asenteita jotakin asiaa kohtaan. Eteläkorealaiset lastentarhanopettajat olivat kuitenkin innokkaita ja vapaaehtoisesti ilmoittaneet olevansa halukkaita haastatteluun, täten uskon, että haastatteluaineisto on luotettavaa ja uskottavaa.

Pohdin työtä tehdessä myös sitä mitä työ antaa suomalaiselle varhaiskasvatukselle tai minulle itselleni. Työ kuvaa mielestäni hyvin sitä miten erilaisia maita maailmassa on ja kun mietimme esimerkiksi maahanmuuttoa,

niin tällainen tieto maiden välisistä eroista on tärkeää ja hyödyllistä. Koen, että tutkimusta tehdessä kasvoin ammatillisesti ja sain tietoa siitä, kuinka hyvin suomessa varhaiskasvatusta toteutetaan ja kuinka laadukasta varhaiskasvatus on. Laadukasta on myös varhaiskasvatus Etelä-Koreassa, mutta mielestäni tärkeämpää on se, millä keinoin laadukkuuteen pyritään. En voi opinnäytetyössäni kyllin hokea sitä faktaa, että lapset ovat päiväkotien ja varhaiskasvatuksen päähenkilöitä ja arjen tulisi olla myös sen mu- kaista. Lapsien näköistä ja lapsien ehdoilla tapahtuvaa toimintaa.

Etelä-Korean ja Suomen varhaiskasvatusten eroista olisi saanut laajemman kokonaiskuvan, jos tutkimuksen olisi toteuttanut lomakekyselynä usean eri päiväkodin koko henkilökunnalle. Tämä tutkimus tuo mielestäni kuitenkin hyvin ilmi maiden ja päiväkotien arjen erilaisuuden ja luo kokonaisku- vaa maiden varhaiskasvatuksista. Lomakekysely tutkimus voisi olla hyvä jatkotutkimusidea tähän tutkimukseen. Lisäksi opinnäytetyöni pohjalta olisi mahdollista jatkaa ja syventää tutkimusta esimerkiksi havainnoimalla päiväkoteja. Valikoisi yhden eteläkorealaisen ja yhden suomalaisen päivä- kodin, joita voisi havainnoida ja vertailla keskenään. Näin saisi tietoa esi- merkiksi lapsista, miten he kokevat päiväkodin tai siitä miten erilaisin kei- noin päiväkodeissa opetus toteutetaan. Yksi mielenkiintoinen vertailun kohde olisi myös leikki ja sen merkitys päiväkodissa tai pienien alle kolme vuotiaiden lapsien arjen vertaileminen tarkemmin.

LÄHTEET

Akola, S. 2007. *Lasten osallisuus päiväkodin toiminnassa Suomessa ja Saksassa*. Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatustieteet. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Angloinfo South Korea. N.d. Haettu 20.8.2017 osoitteesta <https://www.angloinfo.com/how-to/south-korea/family/babies-children/childcare>

Elo, J. 2012. *Varhaiskasvatuksen laatu vanhempien arvioimana Suomessa, Yhdysvalloissa ja Venäjällä*. Tampereen yliopisto. Varhaiskasvatuksen koulutus. Kasvatustieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2001. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Hallikainen, J. 2016. *Teemoittelu aineiston analyysimenetelmänä*. Prezi. Haettu 30.10.2017 osoitteesta <https://prezi.com/erv7mbrt4-b/teemoittelu-aineiston-analysointimenetelmana/>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. *Tutki ja Kirjoita*. Helsinki: Kirjayhtymä oy.

Hiissa, T. 2010. *Lapsilähtöistä kasvatusta rakentamassa. Tapaustutkimus kahdesta päiväkodista*. Tampereen yliopisto. Kasvatustiede. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Hujala, E. & Turja, L. 2011. *Varhaiskasvatuksen käsikirja. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa*. Jyväskylä: PS Kustannus.

Inspirans. 2017. Haettu 25.8.2017 osoitteesta <http://www.inspirans.fi/kvalitatiivinen-tutkimus/>

Kalliala, M. 2008. *Kato mua! – Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa?* Gaudeamus.

Kananen, J. 2014. *Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta*. Jyväskylä: Juvenes Print.

Kivikoski, N. & Komulainen, E. 2016. *Lapsen osallisuuden toteutuminen päiväkodin arjessa*. Hämeen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutus. Opinnäytetyö.

Koppa. 2015. *Vertaileva tutkimus*. Jyväskylän yliopisto. Haettu 3.10.2017 osoitteesta

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/vertaileva-tutkimus>

The Kindergarten curriculum of the republic of Korea. 2007. Haettu 25.8.2017 osoitteesta <http://ncm.gu.se/media/kursplaner/andralander/koreaforskola.pdf>

KICCE Policy brief. 2013. Korea Institute of Child Care and Education. Haettu 28.9.2017 osoitteesta http://kicce.re.kr/eng/newsletter_mail/pdf/201401_brief.pdf

Marjanen, P.& Lindfors, E. 2011. *Lapsen ja nuoren hyvä arki*. Laurea ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Edita prima oy. Helsinki. Haettu 26.10.2017 osoitteesta <https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/B41.pdf>

OECD Country Note, 2004. *Early childhood education and care policy in the Republic of Korea*. Haettu 25.8.2017 osoitteesta <http://www.oecd.org/korea/33689774.pdf>

Opetushallitus. N.d. *Kasvatus, koulutus, tutkinnot. Varhaiskasvatus*. Haettu 20.8.2017 osoitteesta http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus

Santavuori, R. 2011. *Medialeikin ohjauskirja. Kirkkonummen varhaiskasvatus. Luku 5*. Haettu 25.8.2017 osoitteesta <http://www.medialeikki.fi/periaatteet/lapsilahtoisuus.pdf>

Saukkonen, P. N.d. *Tutkielmanteon tukisivut. Tutkimusasetelma -taso 2*. Haettu 30.10.2017 osoitteesta <http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukon/tutkielma/index.html>

Taguma, M. Litjens, I. Heejin Kim, J. & Makowiecki, K. 2012. OECD. *Quality Matters in Early Childhood Education and Care KOREA*. Haettu 25.8.2017 osoitteesta <http://www.oecd.org/education/school/50219964.pdf>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatuksen suunnitelma. 2017. *Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt*. Haettu 27.10.2017 osoitteesta <https://peda.net/opetussuunnitelma/vasu-2017-pohja/3/3vo>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Haettu 22.8.2017 osoitteesta http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Varhaiskasvatuslaki 1973/36. Finlex. Haettu 22.8.2017 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Väestöliitto. N.d. Haettu 22.8.2017 osoitteesta http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_parisuhde/yhteisollinen_ja_yksilollinen_ku/

Stephens, L. Haastattelu 31.5.2017.